

YRKESFUNKTIONER PÅ KOSTYMAVDELNINGEN, FILM & TV

Denna lista har tagits fram då det råder osäkerhet kring vad som är korrekt titel till korrekta arbetsuppgifter på kostymavdelningen för film- och teveproduktioner.

Vi har haft en arbetsgrupp och en referensgrupp bestående av medlemmar i 114's styrelse samt representation av kostymdesigners, som huvudsakligen arbetar med film, som har tittat på detta tillsammans.

Vi ser också att användningen av titlarna mer och mer efterliknar det internationella titelsystemet. Detta är alltså ett försök att förtydliga vilka titlar som används i Sverige och Norden samt hur det totala kostymarbetet bör fördelas för att man ska kunna ha en väl fungerande avdelning, som kan samarbeta bra med övriga avdelningar och inspelningen.

Beroende på produktionens förutsättningar, omfattning, nutid/epok, budget, förberedelsetid, och inspelningstid, så varierar mängden personal.

Kortfattat så ser kostymarbetet likadant ut på varje film/teveinspelning.

Om det enbart är två personer på kostymavdelningen så måste det totala arbetet fördelas på dessa två. Följden blir längre förberedelsetid, fler timmar, högre arbetsbelastning och därmed mindre chans att kunna fördela arbetet för att undvika övertid.

Kostymdesigner / Costume designer

Är kreativt och konstnärligt ansvarig för kostymernas utseende, att göra research och att arbetsleda övrig kostympersonal och hantverkare.

Kostymdesignern är ansvarig för att kommunicera sin kostymdesign med regissör, maskdesigner, skådespelare, producent.

Hen har det totala ansvaret för att få fram all kostym samt delegerat budgetansvar från producenten. Gör den totala planeringen av varje karaktärs kläder och ombyten.

Som **kostymdesigner** är du ansvarig för designen av produktionens kostymer. Oavsett om de är hyrda, köpta eller tillverkade och oavsett antalet kostymer så är din titel **kostymdesigner** och du har konstnärlig upphovsrätt.

De tidigare titlarna kostymör och kostymtecknare används inte längre inom film & tv utan har blivit ersatt av **kostymdesigner**.

Assisterande kostymdesigner / Assistant Costume designer

Denna funktion förekommer då det är ett större projekt, om det är stor cast och/eller epok.

Hen är med i kostymdesignerns hela process, med framtagning av kostym, ev. sömnad samt provningar. Förutom kanske första research/viss förberedelse.

Delegerat budgetansvar från kostymdesignern. Hjälper till med planering av ombyten och undersöker om det behövs dubletter av kläder etc. Hen tar reda på förutsättningarna ute på inspelningsplats, finns det rum att utföra kostymbyten i, behövs extra varma kläder/skor?

Denna tjänst kan även innehålla allt arbete som står beskrivet under kostymansvarig och kostymkoordinator, i de fall dessa funktioner inte är tillsatta.

Kostymansvarig / Costume supervisor

Denne ansvarar för all planering av den beslutade kostymdesignen och är arbetsledare för övrig kostympersonal. Hen har den totala överblicken på all kostymplanering, samverkan med alla andra avdelningar i kostymfrågor, viss research och går på produktionsmöten/A-funktionsmöten. Har del av delegerat budgetansvar från kostymdesignern löpande under inspelningen. I övrigt samma arbetsfunktioner som assisterande kostymdesigner.

Vanligt är att man antingen har en assisterande kostymdesigner eller en kostymansvarig.

Kostymkoordinator / Costume coordinator

Denna funktion är vanligt förekommande numera. Den har i stort samma arbetsuppgifter som kostymansvarig och är extra viktig om produktionen filmar i flera olika städer och/eller länder. Ansvarig för all administrativ koordinering; t ex kostymtransporter, bokning av provningslokaler, inbokningar av provningar, samverkan med casting och statistavdelning etc. Helt enkelt all kostymlogistik plus fördelning/schemaläggning av kostympersonal i samråd med kostymdesignern.

Förtydligande kring dessa tre titlar;

Det vanligaste i Sverige, än så länge, är att man har 1 av dessa 3 tjänster som arbetar närmast kostymdesignern: assisterande kostymdesigner, kostymansvarig eller koordinator.

Men om det är ett större projekt på flera orter/länder är det också vanligt att man har både en kostymkoordinator och en kostymansvarig/assisterande kostymdesigner.

I de fall kostymdesignern designar kostymen och sedan kliver av projektet, eller inte är med på den ort produktionen filmar, bör man tillsätta en kostymansvarig eller assisterande kostymdesigner. Dessa två funktioner kan vara ställföreträdande för kostymdesignern vid behov, då de varit med i hela kostymprocessen.

Största skillnaden på dessa är att koordinatören har en mer administrativ planerande roll dag för dag, medan övriga två titlar har ett mer behovs- och kostym-inriktat ansvar över planeringen på längre sikt och samverkar med alla andra avdelningar i kostymfrågor.

Kostym på plats / Costume on set

Är Klaff-ansvarig och har det praktiska ansvaret för all färdig kostym på inspelningsplats/set samt visst för- och efterarbete som är knutet till dagens scener.

Har ansvar över att allt ser bra ut i bild, alla ombyten, tillhandahåller värmekläder och/eller regn/solskydd till skådespelarna vid behov. Hen bör vara med under minimum två sista veckorna av förberedelsestiden, detta för att hen ska få kännedom om karaktärernas kostymer, Kostymdesignerns vision, skådespelare etc. Vid krävande scener med många roller, statister, stunt, blod och dubletter bör extra kostymmedarbetare finnas med ut på plats.

Ibland får denna funktion även ansvar för tvätt av kläder som använts under dagens inspelning, vilket ofta leder till övertid. Istället bör för- och efterarbetet fördelas på övriga medarbetare på avdelningen. Det är ytterligare en viktig aspekt av att vara minimum 3 på kostymavdelningen. Då kan man turas om att ta starten och slutet av inspelningsdagen och alla kan lättare arbeta utan eller med mindre övertid.

Kostymansvarig statister / Extras costume supervisor

Om det är en produktion med stor mängd statister och/eller epok bör man utse en kostymansvarig för statister. Hen arbetar efter kostymdesignerns vision och direktiv.

Samarbetar med statistavdelning för insamling av mått och storlekar på alla medverkande statister. Informerar dem om kostym-vision och vad som önskas tas med från egen garderob, om det är nutid. Bokar in och utför provningar på dessa.

Är det epok behöver alla statister tas in för provning i god tid innan inspelning, då det ofta behöver göras sömnadsändringar och justeringar efter provningen.

Om denna tjänst inte tillsätts faller dessa arbetsuppgifter på assisterande kostymdesigner, kostymansvarig eller kostymkoordinator.

Kostymassistent / Costume assistant

Är i första hand behjälplig på kostymavdelningens kontor med för- & efterarbete, tvätt, framhängning, kostymvård, sömnad/ändringar, patinering, inköp, hyra, hämta och lämna.

Kan fungera som extra kostym på set vid krävande scener.

Övriga kostymtitlar

Beroende på projektets omfattning och epok kan det tillkomma ytterligare personal såsom tillskärare, skräddare, sömmerskor, modist/hattmakare, patinerare m.fl.

Slutsats

Om kostymavdelningen består av två personer totalt betyder det alltså att dessa två personer gör alla nämnda funktioners arbete och har inte möjlighet att delegera arbete till någon annan på kostymavdelningen.

Detta kan fungera på mindre projekt med mindre mängd roller/ombyten, där castingen blir klar i god tid och om manus samt inspelningsplan inte ändras efter en viss tid in i projektet.

Så snart förutsättningarna förändras måste resurser tillsättas så att kostymorganisationen inte får för långa arbetspass eller obetald övertid.

Vi menar att i de fall förutsättningarna ändras borde det vara möjligt att även kostymdesignern har rätt till övertidsersättning, då hen inte kan påverka produktionsprocessen. Eller så behövs det anställas en till kostym-medarbetare.

Som kostymdesigner är det viktigt att noggrant dokumentera hur många timmar du arbetar.

För bok på detta eller använd dig av produktionens tidrapportmallar för att ha koll på hur många timmar du faktiskt arbetar.

Även om du inte har rätt till övertid är det viktigt att skriva upp dina timmar och varför det blev så många just den dagen. Då har du möjlighet att hålla produktionsledare/producent uppdaterad på hur arbetssituationen ser ut på avdelningen. Man blir varken en bra arbetsledare eller kreatör av att inte få någon tid till återhämtning.

Och om du kan visa upp en lista med arbetstid, och varför det blivit så, har du en möjlighet att ta upp din arbetstid till omförhandling. Och kan ges möjlighet att få ta in en till kostymmedarbetare, när man tydligt kan visa att det behövs.

Eftersom kostymdesigner tidigare hette kostymör behöver alla sluta använda denna titel, på film och teveinspelningar, då det annars lätt blir förvirring kring ansvar och upphovsrätt.

Vi i avdelningen avråder därför från att använda sig av titeln kostymör då det kan bli problem med kreditering och ekonomisk ersättning för upphovsrätt.